

Úvod

Dostáváte do rukou publikaci, která přináší statistická data vypovídající o věkové struktuře obyvatel České republiky v různých oblastech života.

Pojetí věku

Statistická data mohou být založena pouze na chronologickém věku jako měřitelné proměnné.

Věk lze považovat za stratifikační proměnnou, kterou můžeme určovat hranice lidského života (např. plnoletost nebo dosažení důchodového věku). Věk nutně nemusí determinovat etapu života či jeho kvalitu a nelze jej použít k určování sociálního věku, kde je znak věku propojen se sociální rolí, chováním a očekáváním na tuto roli vázaným. Sociální věk se váže na jednotlivé životní etapy a fáze (od raného dětství přes pubertu, dospělost, důchodový věk ke stáří), jejichž časové a věkové proporce jsou historicky proměnlivé.

Změna sociálního věku je patrná například u sňatečnosti a mateřství, kdy je založení rodiny odsouváno do pozdějšího věku a věkové normy se mění. Sedmadvacetiletá prvoroďička či třicetiletý ženich již nejsou považováni za „staré“ jako před dvaceti lety.

Stárnutí a ageismus¹⁾

S rostoucí nadějí dožití a zvyšováním počtu seniorů přestává být stáří považováno pouze za vytožený podzim života a je na něj nahlíženo jako na sociální problém jak z hlediska nutné reformy důchodového systému, tak z pohledu péče o seniory a jejich prožívání stáří.

Roste také frekvence užívání pojmu ageismus, obecně definovaného jako „diskriminace na základě věku“, kdy dochází ke „kvalitativnímu roz-

lišování mezi jedinci i skupinami na základě jejich chronologického věku nebo příslušnosti k určité generaci a jimž jsou z těchto důvodů přisuzovány odlišné vlastnosti a schopnosti a definovány bariéry pro jejich vstup, výstup nebo participaci na pracovním trhu a v sociálním životě“ (www.ageismus.cz).

Nicméně na základě statistických dat založených na chronologickém věku nerovně zacházení z hlediska věku měřit nelze. Přesto mohou poskytnout informace o skupinách obyvatel, které v určitém věku mohou čelit zvýšeným rizikům (například určité vzdělanostní skupiny jsou v různých etapách produktivního věku ohroženější nezaměstnaností).

Z obsahu

Seznámíte se zde s demografickým pohledem na populaci z hlediska zastoupení všech věkových skupin, s vývojem plodnosti, sňatečnosti a rozvodovosti, s věkovým složením rodin a věkovou strukturou nejpočetnějších skupin cizinců.

V kapitole zdraví najdete údaje tříděné podle věku o osobách se zdravotním postižením, invalidních důchodcích a vlivu věku na úrazovost nebo na náklady na zdravotní péči, o úmrtnosti a sebevraždě podle věku.

Dále je představena vzdělanostní struktura populace ČR podle věku, pohlaví i oborů.

Velká pozornost je věnována oblasti práce a mezd, z hlediska věku jsou analyzovány ekonomická aktivita, zaměstnanost, nezaměstnanost, postavení v zaměstnání, odvětví i mzdy. V závěru publikace se čtenář může seznámit s věkovou strukturou trestně stíhaných osob, vězňů či s úspěšností kandidátů v obecních volbách podle věku.

Další informace a data naleznete na www.czso.cz

¹⁾ Více informace o stárnutí, o seniorech a pro seniory naleznete na:

www.ageismus.cz
www.helcom.cz
www.rscr.cz
www.seniorclub.cz
www.seniortip.cz
www.stari.cz
www.zivot90.cz

www.gerontocentrum.cz/gema/
www.mpsv.cz/cs/2897
www.senio.cz
www.seniorg.org
www.spvg.cz
www.vstupujte.cz